

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	21-9-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Mobiliteit	COMMISSIE	Commissie M&M
STELLER	T. de Jong-Mateboer	TELEFOONNUMMER	06-36381093
NUMMER	UTSP-973682058-97616	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Resultaten motie 069 Fietspad van de Toekomst

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Naar aanleiding van motie 069, Fietspad van de Toekomst, is in 2019 en 2020 een prijsvraag uitgevoerd om fietsinnovaties te stimuleren. Er zijn drie prijswinnende bedrijven die een ontwikkelbudget hebben ontvangen om een pilot uit te voeren op de N225: de pilot Bliksemsnelle Baan (uitgevoerd in najaar 2020), de pilot Boomveren (gerealiseerd in voorjaar 2021, monitoring loopt) en de pilot Upcycling (besloten tot een no-go).

Met de prijsvraag en de realisatie van de daaruit volgende pilots is uitvoering gegeven aan de motie Fietspad van de Toekomst. Tegelijkertijd werkt de provincie verder aan diverse innovatieve fietsprojecten. Vanuit het platform Fietspad van de Toekomst blijven we fietsinnovatie stimuleren.

Inleiding

Provinciale Staten hebben op 12 juli 2018 motie 069 Fietspad van de Toekomst aangenomen om het fietspad langs de N225 tot experimenteerruimte te benoemen, vanuit bestaande kaders experimenten aan te dragen voor dit fietspad en om succesvolle experimenten over te nemen in het Realisatieplan Fiets. Op 22 januari 2019 hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met het plan van aanpak Fietspad van de Toekomst en bijbehorende Statenbrief (onderwerp 'Afhandeling motie 069 Fietspad van de toekomst', nummer 81E39C67) vastgesteld en daarmee motie 069 als afgehandeld beschouwd.

Inmiddels is het plan van aanpak uitgevoerd. Twee pilots zijn op straat gerealiseerd en er is besloten om één pilot niet uit te voeren. Graag informeren wij u over de resultaten en het vervolg.

Toelichting

Resultaten prijswinnende concepten:

1. Pilot Bliksemsnelle Baan (KWS Infra):

Deze pilot is uitgevoerd in najaar 2020 op het fietspad van de N225 tussen Doorn en Leersum en speelde in op de toenemende verkeersintensiteit en snelheidsverschillen op fietspaden. De Bliksemsnelle Baan biedt snelle fietsers de mogelijkheid om in te halen. De Bliksemsnelle Baan bestond uit de volgende elementen: een fietsvriendelijke berm met grasbetontegels, een grijze baan waarop de single fietser kan rijden en een blauwgekleurde baan om in te halen.

Uit de monitoring en evaluatie blijkt dat de Bliksemsnelle Baan ervoor zorgde dat alleenrijdende fietsers inderdaad meer aan de rechterzijde gingen rijden, waardoor er meer ruimte ontstond om in te halen. De gemeten gebruikservaring was echter overwegend negatief. Met name het thema veiligheid scoort slecht. Een veel gehoord argument is dat het fietspad (te) smal is. Alles overwegend is de geteste uitvoering geen goede oplossing om de verschillende typen fietsers beter te faciliteren. Het achterliggende vraagstuk is echter wel relevant. Wij participeren daarom in het landelijke onderzoek 'Samen op het Fietspad' (van UvA/BAM Infraconsult) met deze casus.

2. Pilot Boomveer (Boomkwekerij Ebben):

De pilot Boomveer van Boomkwekerij Ebben is in mei 2021 gerealiseerd op de N225 ter hoogte van bedrijventerrein Remmerden, tussen Elst en Rhenen. Boomveren zijn lichtgewicht bomen die niet met hun wortels in de bodem staan, maar in een technische constructie die nauwelijks ruimte vraagt. De pilot heeft als doel om de fietsbeleving te bevorderen door bomen te plaatsen op een locatie waar dat nu niet kan: op de pilotlocatie liggen veel kabels en leidingen in de grond waardoor een normale boom niet geplaatst kan worden. Fietsers krijgen ook op deze plaats bescherming tegen wind en zon door de boomveren. Ook kunnen de boomveren bijdragen aan een positievere beleving van het landschap. Daarnaast wordt onderzocht of de boomveren stroom kunnen opwekken.

De boomveren blijven 2 jaar staan, tijdens deze periode vindt monitoring plaats op bovengenoemde aspecten.

3. Pilot UpCycling (Movares)

De pilot UpCycling van Movares zal niet fysiek uitgevoerd worden. Het doel van UpCycling was het ontketenen van een kentering in het denken, met als ultieme vertaling dat de fiets letterlijk centraal komt te staan in de kernen langs het Fietspad van de Toekomst en dat daarmee het doorgaand autoverkeer zal afnemen als gevolg van een modal shift of een verplaatsing naar de A12. De inzet van pilot UpCycling was te kijken wat er gebeurt als het straatbeeld – tijdelijk, op 200-500 meter - op z'n kop wordt gezet. Een aantal belangrijke onderdelen van het uiteindelijke voorstel was: een licht slingerende baan van circa vijf meter breed met gele kantmarkering voor auto én fiets, een adviesnelheid van 15 km/uur, voorrang verlenen aan fietsers/fietsers niet inhalen en een totale experimentperiode van 2 weken.

Uit de verkenning is gebleken dat het niet verstandig is om dit concept uit te voeren op de N225. De belangrijkste reden daarvoor is het risico op een verkeersonveilige situatie door het experiment; er rijdt veel autoverkeer op de N225 dat geen goede alternatieve route heeft. Het versmallen van de weg en mengen van auto's en fiets zorgt ervoor dat grotere voertuigen elkaar niet goed kunnen passeren en dat één of enkele fietsers gevolgd gaan worden door een rij van auto's. De verhouding tussen de aantallen fietsers en auto's (10.000 motorvoertuigen tegenover 700 fietsers per etmaal) is zodanig niet in balans dat het voorgestelde experiment niet veilig uitgevoerd kan worden.

Tijdens het project is het spanningsveld tussen ruimte voor de auto versus ruimte voor de fiets opnieuw duidelijk geworden. De vraag blijft hoe de fiets op dit type doorgaande wegen in een bebouwde kom een prominentere plek kan krijgen. Voor de gewenste schaa sprong Fiets, zoals opgenomen in de Omgevingsvisie provincie Utrecht, is een kentering in het denken echter wel belangrijk. Deze ambitie botst vooralsnog vaak met de dagelijkse praktijk. We gaan daarom door met het vraagstuk 'meer ruimte voor de fiets(er)' in het verder uit te rollen platform Fietspad van de Toekomst.

Vervolgprocedure / voortgang

De prijsvraag 'Fietspad van de Toekomst' beschouwen wij als geslaagd: tal van bedrijven en particulieren uit de regio hebben ideeën voor fietsinnovaties ingezonden en er was veel aandacht voor de fiets.

Vanuit de blijvende ambitie om de positie van de fiets te verbeteren, gaan we verder met innovatieve fietsprojecten onder de noemer Fietspad van de Toekomst.

Het vervolg van Fietspad van de Toekomst heeft drie doelen:

1. Het fietsklimaat in de provincie verbeteren door innovaties met meetbare waarde op te sporen en mogelijk te maken
2. Het Fietspad van de Toekomst inzetten om de provincie te positioneren als dé fietsregio van Europa
3. Verbinding maken tussen markt, overheid, kennisinstellingen en inwoners, om zo fietsinnovaties in de regio te versnellen

Uitdagingen liggen onder andere op het slim(mer) inzetten van data, duurzaamheid, veiligheid, ruimtelijke inpasbaarheid en meer ruimte voor de fietser gebruikmakend van de kracht en kennis van inwoners, kennisinstellingen en bedrijven in de regio. Dat doen we door nieuwe (pilot)projecten mogelijk te maken in de hele provincie. De precieze aanpak dient nog te worden uitgewerkt.

De provincie werkt ondertussen aan tal van innovatieve fietsprojecten op verschillende thema's. Ter illustratie, een aantal van deze projecten zijn:

- Gedragstimulering:
 - o Ik Fiets: een app waarin deelnemers sparen voor beloningen door te fietsen en challenges te doen.
- Gezonde leefomgeving:
 - o Snuffelfiets: het meten van de luchtkwaliteit via sensors op de fiets en verschillende toepassingen hierop.
 - o Belevingsapp MEES: een app waarbij de beleving van fietsers kan worden gemeten. Er gaat een proef lopen om de beleving in stiltegebieden te meten.
- Energietransitie:
 - o Fietspaden met zonnepanelen op de N225 (tussen Elst en Rhenen) en N417 (bij Maartensdijk).
- Slim inzetten van data:
 - o BRUTUS: het fietsverkeersmodel.
 - o Atlas Fietsbaar Utrecht: een dashboard met fietsinformatie, ontwikkeld samen met Breda University of Applied Sciences
 - o Schwung: stimuleren van fietsers door ze vaker groen te geven bij verkeerslichten.

Wij hopen u zo voldoende te hebben geïnformeerd. Op termijn is meer informatie over het Fietspad van de Toekomst te vinden op FietspadvdToekomst.nl.

De motie 069 Fietspad van de Toekomst is afgedaan, deze brief is bedoeld om te informeren over de uitwerking van deze motie.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen